

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Complectens Tertiam Partem Summæ Theologiæ. Cum Commentariis
Reuerendiss. D. Thomæ de Vio Caietani Cardinalis S. Sixti, Et Opvscvlis
Eivsdem In tres Tomos distinctis

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

9. Vtrum in Christo sit plenitudo gratiæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72797](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72797)

quod cognitio prophetica dupliciter sortitur esse procul, scilicet uel ex parte cognitionis (& penes hoc distinguitur cognitio prophetica communiter dicta, a uisione Dei per essentiam) uel ex parte cognoscentis, & penes hoc distinguitur prophetia Moysi & Christi a cognitione beatorum, quoniam beati non sunt procul,

quia comprehensores tantum. Moyses autem fuit simpliciter uiator, Christus uero comprehensor & uiator, & propterea Auctor hoc in loco prophetiam in Christo intelligat, & concludat ex parte cognoscentis, quia scilicet Christus erat uiator.

Nota secundo nomine, quod probatio litera secundum locum & tempus, repetitione eiusdem loci, & similiter temporis respectu dicentis & aliorum eget, ita quod in exemplo de loco ad partem negatiuam, scilicet, si uero aliquis in Syria existens, ea quae sunt ibi annuntiat, subaudi, existens in Gallia, cum quibus non est, a quibus tamen procul sunt gesta in Syria, non esset propheticum: alioquin scribentes literas ex Syria de gestis ibi, essent prophetae. Et similiter in exemplo de tempore, non sunt prophetiam, quod Estras scripsit posteris, cum quibus non fuit, & a quibus procul fuit, & edificacionem templi: alioquin omnes historici essent prophetae. Evidetur ergo ad prophetam utriusque simul conclusus conditionis, scilicet quod cognoscat ea quae sunt procul ab alijs, cum quibus ipse est: & ideo nec Deus nec sancti, aut angeli sunt prophetae, sed uiatores.

Nota tertio, quod duplici ratione Christus in quantum uiator, potest dici propheta. Primo, ut in quantum uiator, denotet conditionem tam cognitionis, quam cognoscentis: quia scilicet prophetia conuenit Christo ratione cognitionis spectans ad uiam, siue intellectum, siue imaginatiuam (ut dicitur hic in responsione secundae ad primum) & conuenit sibi ratione conditionis cognoscentis, quia erat uiator.

Nota quarto, quod cum dicitur, Christus in quantum uiator, est propheta in quantum, non reduplicatiue tenetur: alioquin omnis uisus esset propheta, sed specificatiue, quoniam denotat conditionem in Christo, qua suscipit praedicationem prophetae. Est enim propheta, qui est uiator: sicut Sortes est crispus, in quantum capillus: quia crispitudinem habet non nisi quia capillus.

Nota secundo nomine, quod probatio litera secundum locum & tempus, repetitione eiusdem loci, & similiter temporis respectu dicentis & aliorum eget, ita quod in exemplo de loco ad partem negatiuam, scilicet, si uero aliquis in Syria existens, ea quae sunt ibi annuntiat, subaudi, existens in Gallia, cum quibus non est, a quibus tamen procul sunt gesta in Syria, non esset propheticum: alioquin scribentes literas ex Syria de gestis ibi, essent prophetae. Et similiter in exemplo de tempore, non sunt prophetiam, quod Estras scripsit posteris, cum quibus non fuit, & a quibus procul fuit, & edificacionem templi: alioquin omnes historici essent prophetae. Evidetur ergo ad prophetam utriusque simul conclusus conditionis, scilicet quod cognoscat ea quae sunt procul ab alijs, cum quibus ipse est: & ideo nec Deus nec sancti, aut angeli sunt prophetae, sed uiatores.

Nota tertio, quod duplici ratione Christus in quantum uiator, potest dici propheta. Primo, ut in quantum uiator, denotet conditionem tam cognitionis, quam cognoscentis: quia scilicet prophetia conuenit Christo ratione cognitionis spectans ad uiam, siue intellectum, siue imaginatiuam (ut dicitur hic in responsione secundae ad primum) & conuenit sibi ratione conditionis cognoscentis, quia erat uiator.

Nota quarto, quod cum dicitur, Christus in quantum uiator, est propheta in quantum, non reduplicatiue tenetur: alioquin omnis uisus esset propheta, sed specificatiue, quoniam denotat conditionem in Christo, qua suscipit praedicationem prophetae. Est enim propheta, qui est uiator: sicut Sortes est crispus, in quantum capillus: quia crispitudinem habet non nisi quia capillus.

A tione conditionis cognoscentis, quia erat uiator. Secundo, ut in quantum uiator, denotet conditionem cognoscentis tantum, ita quod Christus quacumque creata cognitione noverit occulta alijs propheta est: quia cognitio illa uiatoris est, quamuis non in quantum uiator est, sibi conueniat. Nec propterea sequitur, Christus ratione cognitionis comprehensura est propheta, ergo in quantum comprehensor est propheta: quoniam ratione cognitionis comprehensura, non in quocumque, sed in uiatore, est propheta Christus. Valeret autem, si ratione cognitionis comprehensura absolute Christus esset propheta, quod non dicimus. Et ad hoc tendit responsio prima ad primum cum toto corpore articuli, dum de cognitionis conditione nulla est cura: sed de conditione cognoscentis.

& in uisione perceperit diuina, ad Moysen, qui palam & non per aenigmata Deum uidit, qui propheta est dictus, secundum illud Deut. vii. Non surrexit ultra propheta in Israel, sicut Moyses. Potest tamen dici, quod et si Christus habuit plenam & apertam notitiam, quantum ad partem intellectiuam, habuit tamen in parte imaginatiua quasdam similitudines, in quibus etiam poterat speculari diuina, in quantum non solum erat comprehensor, sed etiam uiator.

AD SECUNDUM dicendum, quod fides est eorum, quae non uidentur ab ipso credente, & similiter spes est eorum, quae non habentur ab ipso sperante: sed prophetia est eorum quae sunt procul a communi hominum sensu, cum quibus propheta conuersatur, & communicat in statu uiae: & ideo fides & spes repugnat perfectioni beatitudinis Christi: non autem prophetia.

AD TERTIUM dicendum, quod angelus cum sit comprehensor, est supra prophetam, qui est purus uiator, non autem supra Christum, qui fuit simul uiator & comprehensor.

ARTICVLVS IX. Vtrum in Christo fuerit plenitudo gratiae.

AD NONVM sic proceditur. Vtrum, quod non fuerit in Christo gratiae plenitudo. A gratia enim deriuantur uirtutes, ut in secunda parte dictum est. * sed in Christo non fuerunt omnes uirtutes: non enim fuit in eo fides neque spes, ut ostensum est. Ergo in Christo non fuit gratiae plenitudo. ¶ 2 Prax. Sicut patet ex his, quae in secunda parte dicta sunt, * gratia diuiditur in operantem & cooperantem: operans autem gratia dicitur, per quam iustificat impius, quod quidem non habuit locum in Christo, qui numquam subiacuit alicui peccato, ergo in Christo non fuit plenitudo gratiae. ¶ 3 Prax. lac. i. dr. Omne datum optimum, & omne donum perfectum, descendit a Patre luminum: sed quod descendit, habetur particulariter & non plene, ergo nulla creatura, nec etiam anima Christi potest habere plenitudinem donorum gratiae.

Tertia Thomae.

Infr. art. 10. & 11. c. 3. dist. 13. q. 1. Super Quaestiones septima Articuli nonum. Et opus. c. 221. Et opus. 60. c. 3. P. 2. q. 110. art. 4. ad 1. art. 3. & 4. P. 2. q. 115. art. 2.

Inclus. articuli noni ab Auctore in principio corporis declaratur, quod plenitudo importat totalitatem & perfectionem, ita quod habere gratiae plenitudinem, est habere gratiam totaliter & perfecte. Et quia totaliter & perfecte dupliciter inuenitur, uel in genere aliquo, uel simpliciter; intellige hic, quod est sermo de totalitate & perfectione simpliciter, ita quod questio est, an in Christo fuerit gratiae plenitudo simpliciter. In corpore articuli tria sunt: primo declaratur termini & distinctio.

lib. 16. ep. 28. 1084.

inf. q. 2. & 2. q. 1. art. 3. & 4. & 10. art. 6. & 10. art. 11. 1164.

D. 1067.

D. 1066.

2. q. 115.

diffinguitur: secundo respondetur vnica conclusione de plenitudine intensiua: tertio respondetur vnica conclusione de plenitudine extensiua.

¶ Declaratur in primis plenitudo, & distinguitur vel intensiue vel uirtualiter. Prima autem conclusio est: In Christo fuit plenitudo gratie intensiue. Probatur. habuit gratiam in summo. ergo. Consequencia relinquatur per se nota. Antecedens uero probatur dupliciter: primo ex causa: quia anima Christi erat propinquissima causa gratie, quia perlonaliter coniuncta: quanto autem propinquior, tanto magis gratie recipit. ergo in summo propinqua, est in summo gratie. Secundo ex effectu. Anima Christi accepit gratiam, ut ex ea transfunderetur in alios. ergo habuit summam gratiam. Et patet sequela in exemplo de calore in igne.

¶ Nota hic primo, quod expresse litera loquens de quantitate intensiua, dicit quod Christus habuit eam in summo. Et hoc argentiissime nota contra attribuentes Auctori, quod non datur summum possibile in gratia: non enim habere Christus gratiam in summo intensiue, nisi haberet summum possibile: sicut non habetur albedo in summo, si possibile esset dari albedinem intensiorem, ut patet.

¶ Nota secundo, quod Auctor non dixit animam Christi recipere gratiam, ut esset in alijs gratie causa absolute & simpliciter, sed cum adhesionem appositam. Iy quodam modo, dicitur. Vt ex ea quodammodo transfunderetur in alios. Deus enim ipse est gratie causa simpliciter, & absolute: anima autem Christi quodam modo, de quo modo inferius erit sermo diffusus in loco proprio.

¶ Secunda conclusio est: Christus habuit plenitudinem gratie, quantum ad uirtutem. Probatur: quia habuit gratiam ad omnes effectus gratie, scilicet uirtutes, dona &c. Probatur, Christus habuit gratiam, ut uniuersale principium in genere habentium gratiam, ergo. Probatur sequela: quia uirtus primi principij alicuius generis, uniuersaliter se extendit ad omnes effectus illius generis, ut patet de sole respectu generationis.

¶ Vbi nota, quod sic non occurrit quod de conclusione, sed ratio eius non caret scrupulo: quoniam Christum esse principium uniuersale generis habentium gratiam, dupliciter potest intelligi: primo, ut principium contentum in genere tali habentium gratiam, vel ut principium uniuersale talis generis non contentum in tali genere, sed supra illud. Si primo modo intelligatur, dato quod sit uera, non tamen sic probatur in litera: quoniam in litera sublimatur sub illa maiore de principio uniuersali extra genus: sicut si sol poneretur causa generis eorum, quae generantur & corrumpuntur, ipse ex-

SEB CONTRA est, quod dicitur Ioan. r. Vidimus eum plenum gratiae & ueritatis.

RESPON. Dicendum, quod plene dicitur haberi, quod perfecte & totaliter habetur. Totalitas autem & perfectio potest attendi dupliciter. Vno modo, quantum ad quantitatem eius intensiuam: puta si dicam aliquem plene habere albedinem, si habeat eam, quantumcumque nata est haberi. Alio modo secundum uirtutem: puta si aliquis dicatur plene habere vitam, quia habet eam secundum omnes effectus uel operationes, & sic habet plene uitam homo, non autem brutum animal, uel planta. Vtroque autem modo Christus habuit gratiae plenitudinem. Primo quidem, quia habuit eam in summo secundum perfectissimum modum, quo haberi potest. Et hoc quidem appareret, primo ex propinquitate animae Christi ad causam gratiae: dictum est enim, quod quanto aliquod receptiuum propinquius est causae influenti, tanto abundantius recipit. Et ideo anima Christi, quae propinquius coniungitur Deo inter omnes creaturas rationales, maximam recipit influentiam gratiae eius. Secundo ex comparatione eius ad effectum. sic enim recipiebat anima Christi gratiam, ut ex ea quodammodo transfunderetur in alios. Et ideo oportuit, quod haberet maximam gratiam: sicut ignis, qui est causa caloris in omnibus calidis, est maxime calidus. Similiter etiam quantum ad uirtutem gratiae plene habuit gratiam: qui habuit eam ad omnes operationes uel effectus gratiae. Et hoc ideo, quia conferebat ei gratia tanquam cuidam uniuersali principio in genere habentium gratiam. Virtus autem primi principij alicuius generis uniuersaliter se extendit ad omnes effectus illius generis: sicut sol, qui est uniuersalis causa generationis (ut Dionysius dicit 4. cap. de Diuino nomine) eius uirtus se extendit ad omnia, quae sub generatione cadunt. Et sic secunda plenitudo gratiae extenditur in Christo, in quantum se extendit eius gratia ad omnes gratiae effectus, qui sunt uirtutes & dona, & alia huiusmodi.

AD PRIMVM ergo dicendum, quod spes & spes nominant effectus gratiae in quodam defectu, qui est ex parte recipientis gratiam, in quantum scilicet, fides est de non uisus, & spes de non habitus. Vnde non oportet, quod in Christo, qui est actor gratiae, fuerint defectus, quos important fides & spes: sed quicquid est perfectionis in fide & spe, in Christo est multo perfectius: si cur in igne non sunt omnes modicioris defectui ex defectu subiecti, sed quicquid pertinet ad perfectionem caloris.

AD SECUNDVM dicendum, quod ad gratiam operantem per se, pertinet facere iustum: sed quod iustum faciat ex impio, hoc accidit ei ex parte subiecti, in quo peccatum inuenitur. Anima Christi, igitur iustificata est per gratiam operantem, in quantum per eam facta est iusta, & sancta a principio suae conceptionis, non quod ante fuerit peccatrix, aut etiam non iusta.

AD TERTIVM dicendum, quod plenitudo gratiae attribuitur aetate Christi secundum capacitatem creaturae: non autem per comparationem ad plenitudinem infinitam bonitatis diuinae.

AD QUARTVM dicendum, quod plenitudo gratiae attribuitur aetate Christi secundum capacitatem creaturae: non autem per comparationem ad plenitudinem infinitam bonitatis diuinae.

AD QUINTVM dicendum, quod plenitudo gratiae attribuitur aetate Christi secundum capacitatem creaturae: non autem per comparationem ad plenitudinem infinitam bonitatis diuinae.

AD SEXTVM dicendum, quod plenitudo gratiae attribuitur aetate Christi secundum capacitatem creaturae: non autem per comparationem ad plenitudinem infinitam bonitatis diuinae.

AD SEPTIMVM dicendum, quod plenitudo gratiae attribuitur aetate Christi secundum capacitatem creaturae: non autem per comparationem ad plenitudinem infinitam bonitatis diuinae.

AD OCTAVM dicendum, quod plenitudo gratiae attribuitur aetate Christi secundum capacitatem creaturae: non autem per comparationem ad plenitudinem infinitam bonitatis diuinae.

AD NONVM dicendum, quod plenitudo gratiae attribuitur aetate Christi secundum capacitatem creaturae: non autem per comparationem ad plenitudinem infinitam bonitatis diuinae.

AD DECIMVM dicendum, quod plenitudo gratiae attribuitur aetate Christi secundum capacitatem creaturae: non autem per comparationem ad plenitudinem infinitam bonitatis diuinae.

AD UNDECIMVM dicendum, quod plenitudo gratiae attribuitur aetate Christi secundum capacitatem creaturae: non autem per comparationem ad plenitudinem infinitam bonitatis diuinae.

AD DODECIMVM dicendum, quod plenitudo gratiae attribuitur aetate Christi secundum capacitatem creaturae: non autem per comparationem ad plenitudinem infinitam bonitatis diuinae.

AD TREDECIMVM dicendum, quod plenitudo gratiae attribuitur aetate Christi secundum capacitatem creaturae: non autem per comparationem ad plenitudinem infinitam bonitatis diuinae.

AD QUODRAGESIMVM dicendum, quod plenitudo gratiae attribuitur aetate Christi secundum capacitatem creaturae: non autem per comparationem ad plenitudinem infinitam bonitatis diuinae.

AD QUINGENTESIMVM dicendum, quod plenitudo gratiae attribuitur aetate Christi secundum capacitatem creaturae: non autem per comparationem ad plenitudinem infinitam bonitatis diuinae.

AD SEXCENTESIMVM dicendum, quod plenitudo gratiae attribuitur aetate Christi secundum capacitatem creaturae: non autem per comparationem ad plenitudinem infinitam bonitatis diuinae.

AD SEPTINGENTESIMVM dicendum, quod plenitudo gratiae attribuitur aetate Christi secundum capacitatem creaturae: non autem per comparationem ad plenitudinem infinitam bonitatis diuinae.

AD OCTINGENTESIMVM dicendum, quod plenitudo gratiae attribuitur aetate Christi secundum capacitatem creaturae: non autem per comparationem ad plenitudinem infinitam bonitatis diuinae.

AD NINGENTESIMVM dicendum, quod plenitudo gratiae attribuitur aetate Christi secundum capacitatem creaturae: non autem per comparationem ad plenitudinem infinitam bonitatis diuinae.

AD MILLESIMVM dicendum, quod plenitudo gratiae attribuitur aetate Christi secundum capacitatem creaturae: non autem per comparationem ad plenitudinem infinitam bonitatis diuinae.

AD MILLESIMVM QUINTVM dicendum, quod plenitudo gratiae attribuitur aetate Christi secundum capacitatem creaturae: non autem per comparationem ad plenitudinem infinitam bonitatis diuinae.

AD MILLESIMVM SEPTINGENTESIMVM dicendum, quod plenitudo gratiae attribuitur aetate Christi secundum capacitatem creaturae: non autem per comparationem ad plenitudinem infinitam bonitatis diuinae.

AD MILLESIMVM OCTINGENTESIMVM dicendum, quod plenitudo gratiae attribuitur aetate Christi secundum capacitatem creaturae: non autem per comparationem ad plenitudinem infinitam bonitatis diuinae.

AD MILLESIMVM NOVECENTESIMVM dicendum, quod plenitudo gratiae attribuitur aetate Christi secundum capacitatem creaturae: non autem per comparationem ad plenitudinem infinitam bonitatis diuinae.

AD MILLESIMVM QUAINGENTESIMVM dicendum, quod plenitudo gratiae attribuitur aetate Christi secundum capacitatem creaturae: non autem per comparationem ad plenitudinem infinitam bonitatis diuinae.

AD MILLESIMVM QUINGENTESIMVM QUINTVM dicendum, quod plenitudo gratiae attribuitur aetate Christi secundum capacitatem creaturae: non autem per comparationem ad plenitudinem infinitam bonitatis diuinae.

AD MILLESIMVM SEPTINGENTESIMVM QUINTVM dicendum, quod plenitudo gratiae attribuitur aetate Christi secundum capacitatem creaturae: non autem per comparationem ad plenitudinem infinitam bonitatis diuinae.

AD MILLESIMVM OCTINGENTESIMVM QUINTVM dicendum, quod plenitudo gratiae attribuitur aetate Christi secundum capacitatem creaturae: non autem per comparationem ad plenitudinem infinitam bonitatis diuinae.

Fra genus corruptibilem generabilemque existens. Si secundo modo intelligatur, propositio non apparet uera: nam Christus est vnus habentium gratiam, & non est extra genus habentium gratiam, iuxta illud, Plenum gratiae & ueritatis. Ioan. primo. Aut igitur maior de uniuersali principio, ut sol respectu generabilium, intellecta non est ad propositum: aut minor de Christo, quod sit uniuersale principium, sic est falsa.

¶ Ad hoc dicitur, quod propositio ista, Christus habuit gratiam, ut uniuersale principium in genere habentium gratiam, intelligitur de principio uniuersali, non contento in tali genere: ita quod concedendum est, quod Christus non est in genere, sed supra genus habentium gratiam: quoniam est supra generationem habentium gratiam in esse gratiae. Nec propterea sequitur, Christum non habere gratiam: sed non habere gratiam per generationem, qua sunt habentes gratiam. Est siquidem inter Christum & alios habentes gratiam haec differentia, quod alij habent gratiam per adoptionem: Christus autem non per adoptionem, sed per naturam. Nam ceteri filij sunt adoptiui, Christus autem non: sed de eo Luc. primo ad beatam Virginem dictum est, Quod ex te nascetur sanctum. Cum ergo legis genus habentium gratiam intellige perinde ac si legeres genus filiorum adoptiuorum Dei: quoniam genus habentium gratiam per adoptionem est. Et quia Christus est uniuersale principium generis habentium gratiam, sicut si sol poneretur uniuersale principium generabilium secundum naturam, ideo oportet quod gratia Christi extendat se ad omnes gratiae effectus, sicut uirtus solis ad omnia generabilia in natura extendit.

¶ In responsione ad tertium eiusdem articuli aduerte, quod aliud est loqui de gratia formaliter, hoc est sub ratione gratiae, & aliud de ipsa re, immo ipsi rebus, quae sunt gratia, & dona gratiae. Nam gratia non inuenitur in Deo secundum se formaliter (cum creatura rei nomen sit, sicut beneficium) dona uero gratiae in Deo sunt etiam formaliter, ut patet de sapientia, intellectu, charitate, iustitia, &c. Et propterea cum argumentum tertium in litera esset de donis, Auctor non ad rationem gratiae, sed donorum gratiae aspiciens dixit duo: primo, quod plenitudo gratiae, hoc est donorum gratiae, attenditur in Christo secundum capacitatem creaturae: secundo, quod non attenditur per comparationem ad plenitudinem infinitam bonitatis diuinae, & non dixit, gratiae diuinae: descendunt enim gratiae creaturae, non a gratia in Deo, sed a bonitate in Deo.

¶ Nota hic primo, quod expresse litera loquens de quantitate intensiua, dicit quod Christus habuit eam in summo. Et hoc argentiissime nota contra attribuentes Auctori, quod non datur summum possibile in gratia: non enim habere Christus gratiam in summo intensiue, nisi haberet summum possibile: sicut non habetur albedo in summo, si possibile esset dari albedinem intensiorem, ut patet.

¶ Nota secundo, quod Auctor non dixit animam Christi recipere gratiam, ut esset in alijs gratie causa absolute & simpliciter, sed cum adhesionem appositam. Iy quodam modo, dicitur. Vt ex ea quodammodo transfunderetur in alios. Deus enim ipse est gratie causa simpliciter, & absolute: anima autem Christi quodam modo, de quo modo inferius erit sermo diffusus in loco proprio.

¶ Secunda conclusio est: Christus habuit plenitudinem gratie, quantum ad uirtutem. Probatur: quia habuit gratiam ad omnes effectus gratie, scilicet uirtutes, dona &c. Probatur, Christus habuit gratiam, ut uniuersale principium in genere habentium gratiam, ergo. Probatur sequela: quia uirtus primi principij alicuius generis, uniuersaliter se extendit ad omnes effectus illius generis, ut patet de sole respectu generationis.

¶ Vbi nota, quod sic non occurrit quod de conclusione, sed ratio eius non caret scrupulo: quoniam Christum esse principium uniuersale generis habentium gratiam, dupliciter potest intelligi: primo, ut principium contentum in genere tali habentium gratiam, vel ut principium uniuersale talis generis non contentum in tali genere, sed supra illud. Si primo modo intelligatur, dato quod sit uera, non tamen sic probatur in litera: quoniam in litera sublimatur sub illa maiore de principio uniuersali extra genus: sicut si sol poneretur causa generis eorum, quae generantur & corrumpuntur, ipse ex-

SEB CONTRA est, quod dicitur Ioan. r. Vidimus eum plenum gratiae & ueritatis.

RESPON. Dicendum, quod plene dicitur haberi, quod perfecte & totaliter habetur. Totalitas autem & perfectio potest attendi dupliciter. Vno modo, quantum ad quantitatem eius intensiuam: puta si dicam aliquem plene habere albedinem, si habeat eam, quantumcumque nata est haberi. Alio modo secundum uirtutem: puta si aliquis dicatur plene habere vitam, quia habet eam secundum omnes effectus uel operationes, & sic habet plene uitam homo, non autem brutum animal, uel planta. Vtroque autem modo Christus habuit gratiae plenitudinem. Primo quidem, quia habuit eam in summo secundum perfectissimum modum, quo haberi potest. Et hoc quidem appareret, primo ex propinquitate animae Christi ad causam gratiae: dictum est enim, quod quanto aliquod receptiuum propinquius est causae influenti, tanto abundantius recipit. Et ideo anima Christi, quae propinquius coniungitur Deo inter omnes creaturas rationales, maximam recipit influentiam gratiae eius. Secundo ex comparatione eius ad effectum. sic enim recipiebat anima Christi gratiam, ut ex ea quodammodo transfunderetur in alios. Et ideo oportuit, quod haberet maximam gratiam: sicut ignis, qui est causa caloris in omnibus calidis, est maxime calidus. Similiter etiam quantum ad uirtutem gratiae plene habuit gratiam: qui habuit eam ad omnes operationes uel effectus gratiae. Et hoc ideo, quia conferebat ei gratia tanquam cuidam uniuersali principio in genere habentium gratiam. Virtus autem primi principij alicuius generis uniuersaliter se extendit ad omnes effectus illius generis: sicut sol, qui est uniuersalis causa generationis (ut Dionysius dicit 4. cap. de Diuino nomine) eius uirtus se extendit ad omnia, quae sub generatione cadunt. Et sic secunda plenitudo gratiae extenditur in Christo, in quantum se extendit eius gratia ad omnes gratiae effectus, qui sunt uirtutes & dona, & alia huiusmodi.

AD PRIMVM ergo dicendum, quod spes & spes nominant effectus gratiae in quodam defectu, qui est ex parte recipientis gratiam, in quantum scilicet, fides est de non uisus, & spes de non habitus. Vnde non oportet, quod in Christo, qui est actor gratiae, fuerint defectus, quos important fides & spes: sed quicquid est perfectionis in fide & spe, in Christo est multo perfectius: si cur in igne non sunt omnes modicioris defectui ex defectu subiecti, sed quicquid pertinet ad perfectionem caloris.

AD SECUNDVM dicendum, quod ad gratiam operantem per se, pertinet facere iustum: sed quod iustum faciat ex impio, hoc accidit ei ex parte subiecti, in quo peccatum inuenitur. Anima Christi, igitur iustificata est per gratiam operantem, in quantum per eam facta est iusta, & sancta a principio suae conceptionis, non quod ante fuerit peccatrix, aut etiam non iusta.

AD TERTIVM dicendum, quod plenitudo gratiae attribuitur aetate Christi secundum capacitatem creaturae: non autem per comparationem ad plenitudinem infinitam bonitatis diuinae.

AD QUARTVM dicendum, quod plenitudo gratiae attribuitur aetate Christi secundum capacitatem creaturae: non autem per comparationem ad plenitudinem infinitam bonitatis diuinae.

AD SEPTIMVM dicendum, quod plenitudo gratiae attribuitur aetate Christi secundum capacitatem creaturae: non autem per comparationem ad plenitudinem infinitam bonitatis diuinae.

AD OCTAVM dicendum, quod plenitudo gratiae attribuitur aetate Christi secundum capacitatem creaturae: non autem per comparationem ad plenitudinem infinitam bonitatis diuinae.

AD NONVM dicendum, quod plenitudo gratiae attribuitur aetate Christi secundum capacitatem creaturae: non autem per comparationem ad plenitudinem infinitam bonitatis diuinae.

AD DECIMVM dicendum, quod plenitudo gratiae attribuitur aetate Christi secundum capacitatem creaturae: non autem per comparationem ad plenitudinem infinitam bonitatis diuinae.

AD UNDECIMVM dicendum, quod plenitudo gratiae attribuitur aetate Christi secundum capacitatem creaturae: non autem per comparationem ad plenitudinem infinitam bonitatis diuinae.

AD DODECIMVM dicendum, quod plenitudo gratiae attribuitur aetate Christi secundum capacitatem creaturae: non autem per comparationem ad plenitudinem infinitam bonitatis diuinae.

AD TREDECIMVM dicendum, quod plenitudo gratiae attribuitur aetate Christi secundum capacitatem creaturae: non autem per comparationem ad plenitudinem infinitam bonitatis diuinae.

AD QUODRAGESIMVM dicendum, quod plenitudo gratiae attribuitur aetate Christi secundum capacitatem creaturae: non autem per comparationem ad plenitudinem infinitam bonitatis diuinae.

AD QUINGENTESIMVM dicendum, quod plenitudo gratiae attribuitur aetate Christi secundum capacitatem creaturae: non autem per comparationem ad plenitudinem infinitam bonitatis diuinae.

AD SEXCENTESIMVM dicendum, quod plenitudo gratiae attribuitur aetate Christi secundum capacitatem creaturae: non autem per comparationem ad plenitudinem infinitam bonitatis diuinae.

AD SEPTINGENTESIMVM dicendum, quod plenitudo gratiae attribuitur aetate Christi secundum capacitatem creaturae: non autem per comparationem ad plenitudinem infinitam bonitatis diuinae.

AD OCTINGENTESIMVM dicendum, quod plenitudo gratiae attribuitur aetate Christi secundum capacitatem creaturae: non autem per comparationem ad plenitudinem infinitam bonitatis diuinae.

AD NINGENTESIMVM dicendum, quod plenitudo gratiae attribuitur aetate Christi secundum capacitatem creaturae: non autem per comparationem ad plenitudinem infinitam bonitatis diuinae.

AD MILLESIMVM dicendum, quod plenitudo gratiae attribuitur aetate Christi secundum capacitatem creaturae: non autem per comparationem ad plenitudinem infinitam bonitatis diuinae.

AD MILLESIMVM QUINTVM dicendum, quod plenitudo gratiae attribuitur aetate Christi secundum capacitatem creaturae: non autem per comparationem ad plenitudinem infinitam bonitatis diuinae.

AD MILLESIMVM SEPTINGENTESIMVM dicendum, quod plenitudo gratiae attribuitur aetate Christi secundum capacitatem creaturae: non autem per comparationem ad plenitudinem infinitam bonitatis diuinae.

AD MILLESIMVM OCTINGENTESIMVM dicendum, quod plenitudo gratiae attribuitur aetate Christi secundum capacitatem creaturae: non autem per comparationem ad plenitudinem infinitam bonitatis diuinae.

AD MILLESIMVM NOVECENTESIMVM dicendum, quod plenitudo gratiae attribuitur aetate Christi secundum capacitatem creaturae: non autem per comparationem ad plenitudinem infinitam bonitatis diuinae.

AD MILLESIMVM QUAINGENTESIMVM dicendum, quod plenitudo gratiae attribuitur aetate Christi secundum capacitatem creaturae: non autem per comparationem ad plenitudinem infinitam bonitatis diuinae.

AD MILLESIMVM QUINGENTESIMVM QUINTVM dicendum, quod plenitudo gratiae attribuitur aetate Christi secundum capacitatem creaturae: non autem per comparationem ad plenitudinem infinitam bonitatis diuinae.

AD MILLESIMVM SEPTINGENTESIMVM QUINTVM dicendum, quod plenitudo gratiae attribuitur aetate Christi secundum capacitatem creaturae: non autem per comparationem ad plenitudinem infinitam bonitatis diuinae.

AD MILLESIMVM OCTINGENTESIMVM QUINTVM dicendum, quod plenitudo gratiae attribuitur aetate Christi secundum capacitatem creaturae: non autem per comparationem ad plenitudinem infinitam bonitatis diuinae.

AD MILLESIMVM NOVECENTESIMVM QUINTVM dicendum, quod plenitudo gratiae attribuitur aetate Christi secundum capacitatem creaturae: non autem per comparationem ad plenitudinem infinitam bonitatis diuinae.